

YTTRANDE

Datum
2020-08-10

Diarienummer
1.1.3-2020-05724
GD-2020-131

Handläggare
Monica Svantesson

Ert diarienummer
Ku2020/01036/KL

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet avseende Sveriges museum om Förintelsen (SOU 2020:21)

Vetenskapsrådet har granskat utredningens förslag utifrån sitt uppdrag att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden samt de särskilda uppgifter som myndigheten har i sin roll som forskningsfinansiär och forskningspolitisk rådgivare.

Sammanfattning

Vetenskapsrådet har inga synpunkter på förslaget om att inrätta Sveriges museum om Förintelsen, eller i frågan om ett sådant museum ska inrättas som en ny, separat institution eller som del av en redan befintlig institution.

Vetenskapsrådet stöder utredningens förslag att Sveriges museum om Förintelsen ska förmedla kunskap grundad på forskning, och ha nära samarbete med universitet och högskola.

Vetenskapsrådet vill även framhålla vikten av att museets insamling av data och föremål sker systematiskt och på vetenskaplig grund, samt att data ska göras så lättillgänglig för forskning som möjligt.

I övrigt stöder Vetenskapsrådet bland annat förslaget att det i museets styrelse bör ingå representanter från forskarsamhället och att förutsättningar för internationellt forskningssamarbete bör byggas upp.

5.3 Förslag på uppdrag

Vetenskapsrådet stöder utredningens förslag om att museet ska förmedla kunskap grundad på forskning. Liksom utredningen, menar Vetenskapsrådet att förankring i aktuell forskning är avgörande för museets legitimitet och trovärdighet. En stark forskningsanknytning kan även säkerställa att de senaste rönen och debatterna inom forskningsfältet uppmärksammas, vilket borgar för aktualitet och kvalitet. Vetenskapsrådet vill framhålla att det är väsentligt att forskningen är oberoende, håller hög vetenskaplig kvalitet och har tillgång till och kunskapsutbyte med större forskningsmiljöer inom området. Om forskningen bedrivs på museet är det därför av stor vikt att det finns en stark koppling till universitet och högskola.

Vetenskapsrådet stöder förslaget att museet ska bygga upp och förvalta en samling bestående av berättelser, föremål och dokument. Vetenskapsrådet framhåller att det är önskvärt och lämpligt att dessa berättelser, föremål och dokument inhämtas och förvaras inom ramen för en och samma institution, för att underlätta för forskare att få tillgång till dem. För att öka tillgängligheten ytterligare, anser Vetenskapsrådet även att samlingen bör digitaliseras.

5.3.1 Föremålsförvaltning och dokumentation; samt 7.4.2 Forskning och insamling

I linje med utredningens förslag om att insamlingsarbetet bör ske i samarbete med forskare, framhåller Vetenskapsrådet vikten av att museets insamling av berättelser, föremål och dokument sker systematiskt och på vetenskaplig grund, om möjligt i linje med hur annan liknande data och liknande föremål samlats in av internationella motsvarigheter till Sveriges museum om Förintelsen. På så vis möjliggörs forskning på berättelser, föremål och dokument i både mindre skala på museets egen samling och i större skala i jämförelse med andra samlingar utanför museet, liksom på nationell och internationell nivå. Det är dessutom av stor vikt att insamlade berättelser, föremål och dokument är tillgängliga för forskning som bedrivs utanför museet.

6.3.1 En ny fristående myndighet

Oavsett om det föreslagna museet inrättas som en fristående myndighet eller inte anser Vetenskapsrådet att utredningens förslag om att det i museets styrelse bör ingå representanter från forskarsamhället är rimligt och lämpligt. På samma vis som argumenterats ovan kan denna typ av forskarrepresentation bidra till legitimitet, trovärdighet och kompetens samt att de senaste rönen och debatterna inom forskningsfältet uppmärksammas, vilket borgar för aktualitet och kvalitet.

7.2 Behov av insamling och tillgängliggörande av föremål och arkivmaterial

Vetenskapsrådet välkomnar utredningens förslag att museet ska tillhandahålla en överblick över andra museers samlingar och arkiv samt tillgängliggöra information om innehållet i dessa. Detta underlättar tillgång till relevanta data för forskare i området.

7.4.3 Bygga en forskningsmiljö och inrätta en professur

Givet att forskning kommer att bedrivas vid museet, understryker Vetenskapsrådet vikten av att det bildas en forskningsmiljö av hög kvalitet och av tillräcklig storlek. Med anledning av detta är ett nära samarbete med universitet och högskola centralt. På så vis samlas flera forskare i området för betydande kunskapsutbyte. Om forskning kommer att bedrivas vid museet, instämmer Vetenskapsrådet även i att delar av denna forskning bör vara externfinansierad genom medel från de stora forskningsråden. Eftersom medel från forskningsråden erhålles i konkurrens ökar på så vis sannolikheten att den forskning som bedrivs vid museet håller högsta vetenskapliga kvalitet.

7.5 Internationell samverkan och nätverk

Vetenskapsrådet vill framhålla vikten av att skapa förutsättningar för internationella forskningssamarbeten på området, då detta kan åstadkomma gemensamt lärande över nationsgränserna, samt bidrar till forskningens internationalisering.

Yttrandet har beslutats av generaldirektören Sven Stafström i närvaro av rådsdirektören Maria Thuveson, chefsjuristen Anna Hörnlund, administratören Katarina Gate Lundgren och forskningssekreteraren Monica Svantesson, föredragande.

Sven Stafström
Generaldirektör

Monica Svantesson
Forskningssekreterare

Kopia till Utbildningsdepartementet